

Pedro Páramo

de Juan Rulfo

Dissabte 18 de juny

11:00 h

Juan Rulfo (Pulco, Jalisco, 16 maig de 1917 - Mèxic, DF, 7 gener de 1986) Va ser un escriptor, guionista i fotògraf mexicà, pertanyent a la generació del 52. La reputació de Rulfo s'assenta en dos petits llibres: *El pla en flames*, format per disset petits relats i publicat el 1953, i la novel·la *Pedro Páramo*, publicada el 1955. Es tracta d'un dels escriptors de més prestigi del segle XX, tot i ser poc prolífic. Segons una enquesta realitzada per l'editorial Alfaguara ha estat considerat un dels escriptors més destacats en la llengua espanyola d'aquest període, juntament amb Jorge Luis Borges.

Juan Rulfo va ser un dels grans escriptors llatinoamericans del segle XX, en les seves obres es presenta una combinació de realitat i fantasia, l'acció es desenvolupa en escenaris mexicans, i els seus personatges representen i reflecteixen el tipisme del lloc, amb les seves grans problemàtiques socio-culturals entreteixides amb el món fantàstic. L'obra de Rulfo, i sobretot *Pedro Páramo*, marca la fi de la novel·la revolucionària, la qual cosa va permetre les experimentacions narratives com és el cas de la Generació del Mig Segle a Mèxic o els escriptors pertanyents al boom Llatinoamericà.

Primers anys i vida laboral

Orfe de pare als set anys, quatre anys després va morir la seva mare. El 1929, es va traslladar a Sant Gabriel i va viure amb la seva àvia i posteriorment a l'orfanat Luis Silva, actualment Institut Lluís Silva a la ciutat de Guadalajara. L'any 1924 va iniciar els seus estudis de primària. Al 1933 va intentar entrar a la Universitat de Guadalajara, però finalment va traslladar-se a la Ciutat de Mèxic i va assistir d'oient al Col·legi de Sant Ildefons. Va ser al 1934 quan va començar a escriure els seus primers treballs literaris i a col·laborar amb la revista Amèrica.

A partir de 1946 es va dedicar també a la tasca fotogràfica, en la qual va realitzar notables composicions. Va treballar per a la companyia Goodrich-Euzkadi de 1946 a 1952 com a agent viatger. El 1947 es va casar amb Clara Angelina Aparicio Reis, amb qui va tenir quatre fills (Claudia Berenice, Juan Francisco, Juan Pablo i Juan Carlos). Del 1954 a 1957 va ser col·laborador de la Comissió Institut Nacional Indigenista a la Ciutat de Mèxic.

Obra literària

L'any 1930 va participar a la revista Mèxic. Al 1945, va publicar, per a la revista Pa a Guadalajara els contes: "La vida no és molt seriosa en les seves coses" i "Ens han donat la terra". Un cop establert a la Ciutat de Mèxic el 1946 es va publicar el conte "Macario" a la revista Amèrica. El 1948, es va publicar "La costa de les comares" i el 1950 "Talpa" i "El llano en llamas". El 1951 la revista Amèrica publicar el conte "Digues-los que no em matin!" I el 1953 el Fons de Cultura Econòmica integrar "El pla en flames" (al qual pertany el conte "Ens han donat la terra") a la col·lecció Lletres Mexicanes. El 1955 es va publicar Pedro Páramo.

Entre 1956 i 1958 va escriure la seva segona novel·la, El gall d'or, que no va ser publicada fins a 1980.

Guionista de cinema

El 1956, el director de cinema Emilio "l'Indi" Fernández va sol·licitar guions per a cinema, Rulfo en col·laboració amb Juan José Arreola realitzar alguns d'ells. Molts dels seus textos han estat base de produccions cinematogràfiques. El 1960 es va produir la pel·lícula *La despossessió* basada en una idea de Rulfo. El 1964 *El gall d'or* dirigida per Roberto Gavaldón i adaptada al cinema per Carlos Fuentes i Gabriel García Márquez.

La pel·lícula *El Racó de les Verges* dirigida per Alberto Isaac el 1972, és una adaptació del conte *Anacleto Morones* inclòs a *El pla en flames*.

Reconeixements i premis

Va ser un incansable viatger i va participar en diversos congressos i trobades internacionals, i va obtenir diversos premis. Va rebre el Premi Xavier Villaurrutia el 1956 per la seva novel·la *Pedro Páramo*. Va ser guanyador del Premi Nacional de Literatura pel govern federal de Mèxic en 1970. L'any 1974 va viatjar a Europa per participar al Congrés d'Estudiants de la Universitat de Varsòvia. Va ser convidat a integrar-se a la comitiva presidencial viatjant per Alemanya, Txecoslovàquia, Àustria i França. El 9 de juliol de 1976, va ser elegit membre de l'Acadèmia Mexicana de la Llengua, va prendre possessió de la cadira XXXV el 25 de setembre de 1980. Rulfo va guanyar el Premi Príncep d'Astúries d'Espanya el 1983.

Pedro Páramo

Durant molt de temps Rulfo va tenir una única novel·la publicada, ***Pedro Páramo***. Aquesta obra va tenir una llarga gestació. Rulfo va sostenir que va concebre la primera idea de la novel·la abans de complir els trenta anys, i ja en dues cartes adreçades l'any 1947 a la seva nòvia Clara Aparicio es refereix a aquesta obra sota el nom *d'Una estrella al costat de la lluna*, dient que li estava portant feina. Posteriorment, també va declarar que els contes de *El pla en flames* van ser en part una manera d'aproximar-se a la seva novel·la.

Gràcies a una beca del Centre Mexicà d'Escriptors la pot concloure entre 1953 i 1954. En aquest últim any tres revistes publiquen avenços de la novel·la i el 1955 apareix com a llibre. L'edició va ser de dos mil exemplars, dels quals només es van vendre la meitat, la resta van ser regalats. La novel·la va ser traduïda a diversos idiomes: alemany, suec, anglès, francès, italià, polonès, noruec, finlandès.

Alguns crítics adverteixen immediatament que es tracta d'una obra mestra, encara que no van faltar lectors habituats als esquemes novel·lístics del segle XIX que es desorienten davant la seva innovadora estructura, reaccionant amb desconcert. Però els estudis més recents al respecte, com *La recepció inicial de Pedro Páramo*, de Jorge Zepeda, han posat de manifest, que des del principi, el reconeixement a aquesta obra, dins i fora de Mèxic, ha estat ininterromput i creixent. Els estudis dedicats a Pedro Páramo són molt nombrosos i s'incrementen cada any.

Pedro Páramo va ser molt estimada per autors com **Jorge Luis Borges**, que va dir:

Pedro Páramo és una de les millors novel·les de les literatures de llengua hispànica, i fins i tot de tota la literatura.

Gabriel García Márquez va escriure, en recordar la seva primera lectura de la novel·la:

*... Álvaro Mutis va pujar a grans gambades els set pisos de casa meua amb un paquet de llibres, va separar del munt el més petit i curt, i em va dir mort de riure: Llegeixi aquesta beina, carajo, perquè aprengui! Era Pedro Páramo. Aquella nit no vaig poder dormir mentre no vaig acabar la segona lectura. Mai, des de la nit tremenda en què vaig llegir la *Metamorfosi de Kafka* en una lúgubre pensió d'estudiants de Bogotà-gairebé deu anys enrere-havia sofert una commoció semblant.*